

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

2 Απριλίου 2018

Αριθμ. Πρωτ.: 239916/14937/2018

Πληροφορίες: κ. Κωνσταντίνος Μπαρτζελιώτης
(τηλ.:2131306701)

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ/ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**
Ανδρέα Παπανδρέου 37 151 80 Μαρούσι

Θέμα: Τοποθέτηση εκπαιδευτικών με κινητικές αναπηρίες σε σχολικές μονάδες που πληρούν τα πρότυπα προσβασιμότητας.

Ο Συνήγορος του Πολίτη (ΣτΠ) έλαβε στις 24 Ιανουαρίου 2018 αναφορά από αναπληρώτρια εκπαιδευτικό μουσικής αγωγής, η οποία καταχωρήθηκε με κωδικό υπόθεσης 239916. Η εν λόγω εκπαιδευτικός πάσχει από σκλήρυνση κατά πλάκας με αποτέλεσμα να παρουσιάζει κινητική αναπηρία σε ποσοστό 70% και με την αναφορά της διαμαρτύρεται για μια σειρά προβλημάτων που αντιμετωπίζει στο πλαίσιο της άσκησης του διδακτικού της έργου. Μεταξύ αυτών, αναφέρει ότι σε ένα από τα σχολεία στα οποία έχει τοποθετηθεί προκειμένου να συμπληρώσει το νόμιμο ωράριο, δεν λειτουργεί ο ανελκυστήρας, με αποτέλεσμα να μην έχει πρόσβαση στα γραφεία και στις τουαλέτες των δασκάλων και να μπορεί να χρησιμοποιεί μόνο τις παιδικές τουαλέτες. Η συγκεκριμένη καταγγελία διερευνάται ήδη από τον ΣτΠ με επιστολή του προς τον δ/ντή του σχολείου και τον πρόεδρο της σχολικής επιτροπής, καθώς η διασφάλιση της προσβασιμότητας στα δημόσια κτίρια προβλέπεται νομοθετικά, πλέον με βάση το άρθρο 9 § 1 της Διεθνούς Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (Ν. 4074/2012) και το άρθρο 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν. 4067/2012).

Επειδή ωστόσο, με βάση το άρθρο 40 του Οργανισμού του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (ΠΔ 18/2018), στις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας σας περιλαμβάνεται η διενέργεια των διαδικασιών μεταθέσεων, αποσπάσεων και μετατάξεων των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, θα θέλαμε, με την ευκαιρία και εν όψει του προγραμματισμού για το επόμενο σχολικό έτος, να φέρουμε στην προσοχή σας την ανάγκη στάθμισης της ενδεχόμενης κινητικής αναπηρίας εκπαιδευτικών ώστε να αποφεύγεται έγκαιρα τοποθέτησή τους σε σχολικές μονάδες όπου έχουν διαπιστωθεί ελλείψεις ως προς την προσβασιμότητα των κτιρίων, δεδομένου άλλωστε ότι συχνά τέτοιες ελλείψεις ενδέχεται να μην μπορούν να καλυφθούν άμεσα για τεχνικούς ή άλλους λόγους. Σχετικά με τη συγκεκριμένη πρόταση, θέτουμε υπόψη σας τα εξής:

Στην αποστολή του ΣτΠ περιλαμβάνεται η προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως, μεταξύ άλλων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης δυνάμει των άρθρων 1 § 1 και 3 § 2 του Ν. 3094/2003 (όπως αντικαταστάθηκαν τελευταία φορά με τα άρθρα 18 και 19 αντίστοιχα του Ν. 4443/2016). Για την εφαρμογή της εν λόγω αρχής, κατά βάση λαμβάνεται υπόψη η Οδηγία 2000/78/ΕΚ, η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον Ν. 3304/2005 και ήδη με το Μέρος Α΄ του Ν. 4443/2016. Για τους σκοπούς εφαρμογής της Οδηγίας, γίνεται πλέον δεκτό ότι η αναπηρία δεν ταυτίζεται με την ασθένεια καθαυτή αλλά έχει ως βασικό χαρακτηριστικό τη μειονεκτικότητα που οφείλεται, ιδίως, σε πάθηση σωματική, διανοητική ή ψυχική, η οποία σε συνδυασμό με διάφορους περιορισμούς

μπορεί να παρακωλύσει την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή του συγκεκριμένου ατόμου στον επαγγελματικό βίο σε ισότιμη βάση με τους υπόλοιπους¹.

Εξειδικεύοντας περαιτέρω την αρχή της ίσης μεταχείρισης σε σχέση με τα άτομα με αναπηρία ή χρόνια πάθηση, το άρθρο 5 του Ν. 4443/2016 υπό τον τίτλο «Εύλογες προσαρμογές για τα άτομα με αναπηρία ή χρόνια πάθηση (άρθρο 5 της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ)» ορίζει ότι:

Για την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης έναντι ατόμων με αναπηρία ή χρόνια πάθηση, ο εργοδότης υποχρεώνεται στη λήψη όλων των ενδεδειγμένων κατά περίπτωση μέτρων, προκειμένου τα άτομα αυτά να έχουν δυνατότητα πρόσβασης σε θέση εργασίας, να ασκούν αυτή και να εξελίσσονται, καθώς και δυνατότητα συμμετοχής στην επαγγελματική κατάρτιση, εφόσον τα μέτρα αυτά δεν συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση για τον εργοδότη. [...]

Σχετικά με την ερμηνεία και εφαρμογή της παραπάνω διάταξης, στο Προοίμιο της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ, αναφέρονται τα εξής:

(16) Η θέσπιση μέτρων για την αντιμετώπιση των αναγκών των ατόμων με ειδικές ανάγκες στον εργασιακό χώρο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω ειδικών αναγκών.

(17) Η παρούσα οδηγία δεν απαιτεί την πρόσληψη, προαγωγή ή διατήρηση στη θέση απασχόλησης ή την παροχή εκπαίδευσης σε άτομο που δεν είναι κατάλληλο, ικανό και πρόθυμο να εκτελεί τα βασικά καθήκοντα της εν λόγω θέσης απασχόλησης, ή να παρακολουθήσει έναν δεδομένο κύκλο εκπαίδευσης, με την επιφύλαξη της υποχρέωσης να προβλέπονται εύλογες προσαρμογές για τα πρόσωπα με ειδικές ανάγκες.

(20) Πρέπει να προβλέπονται κατάλληλα μέτρα, δηλαδή μέτρα αποτελεσματικά και πρακτικά για τη διαμόρφωση της θέσης εργασίας ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες, παραδείγματος χάριν με τη διαμόρφωση του χώρου ή με προσαρμογή του εξοπλισμού, του ρυθμού εργασίας, της κατανομής καθηκόντων ή της παροχής μέσων κατάρτισης ή πλαισίωσης.

(21) Για να διαπιστώνεται αν τα εν λόγω μέτρα συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση, πρέπει να λαμβάνεται ιδίως υπόψη το οικονομικό και άλλο κόστος που επιφέρουν, το μέγεθος και οι οικονομικοί πόροι του οργανισμού ή της επιχείρησης και η διαθεσιμότητα δημοσίων πόρων ή οιασδήποτε άλλης ενίσχυσης.

Από το συνδυασμό των παραπάνω προκύπτει **ότι τα μέτρα εύλογων προσαρμογών** που απαριθμούνται στην αιτιολογική σκέψη 20 της Οδηγίας και που οφείλει να λάβει ο εργοδότης για εργαζόμενους/ες με αναπηρία ή χρόνια πάθηση είναι ενδεικτικά, κρίνονται δηλαδή κατά περίπτωση, ανάλογα με τον τρόπο που συγκεκριμένη αναπηρία ή χρόνια πάθηση επηρεάζει την παροχή συγκεκριμένης εργασίας και το εκτιμώμενο κόστος σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους². Κατ' επέκταση, τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται συμπληρωματικά και δεν ταυτίζονται με τη διασφάλιση της προσβασιμότητας ή τη λήψη νομοθετικών μέτρων υπέρ συγκεκριμένων κατηγοριών εργαζομένων.

Επομένως, η τοποθέτηση εκπαιδευτικών με κινητικές αναπηρίες σε σχολικές μονάδες που πληρούν τα πρότυπα προσβασιμότητας αποτελεί υποχρέωση της Διοίκησης απορρέουσα από το άρθρο 5 του Ν. 4443/2016 ερμηνευόμενου κατά τα ανωτέρω. Η υποχρέωση αυτή είναι πρόσθετη σε σχέση με την υποχρέωση για τη λήψη μέτρων προσβασιμότητας ή την προτεραιότητα κατά τις μεταθέσεις και τοποθετήσεις που αναγνωρίζεται στους εκπαιδευτικούς με σκλήρυνση κατά πλάκας βάσει του άρθρου 13 του ΠΔ 50/1996.

¹ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΕ στις υποθέσεις **HK Danmark**, C- 335/11 και C- 337/11, EU:C:2013:222, σκέψεις 37 έως 39· Επιτροπή κατά Ιταλίας, C- 312/11, EU:C:2013:446, σκέψη 56, καθώς και Z., C- 363/12, EU:C:2014:159, σκέψη 76.

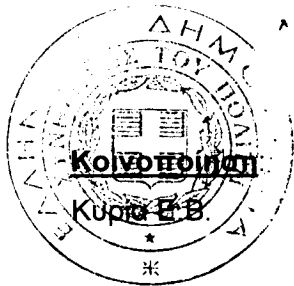
² Βλ. ενδεικτικά την απόφαση **HK Danmark** του ΔΕΕ της 11^{ης} Απριλίου 2013 στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-335/11 και C-337/11, σκέψεις 56 και 58.

Εν όψει όλων των ανωτέρω, παρακαλούμε για τις απόψεις και τις ενέργειες της Υπηρεσίας σας. Παρακαλούμε επίσης όπως κοινοποιήσετε το παρόν σε όποια άλλη οργανική μονάδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων θεωρείτε συναρμόδια.

Αναμένοντας την ανταπόκρισή σας, ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας. Εννοείται πως παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση τυχόν χρειαστείτε.

Με εκτίμηση

Ακριβές Αντίγραφο

Κούγια Χριστίνα

Καλλιόπη Λυκοβαρδή
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη